

201408D11R221

Dhr. & mevr. Barbier

Per email: mrbarbier@sfr.fr

Onderzoeksopdracht:

Authenticiteitsonderzoek

Deskundigheidsgebied:

Schriftonderzoek & documentonderzoek

Zaaknummer:

2014/08/D11/R221

Datum aanvraag:

16 augustus 2014

Onderzoekers:

Drs. P.L. Zevenbergen & Ing. J.R. ten Hove

Rapportage:

Drs. P.L. Zevenbergen & Ing. J.R. ten Hove

Rapportdatum:

13 oktober 2014

ONDERZOEKSRAPPORT

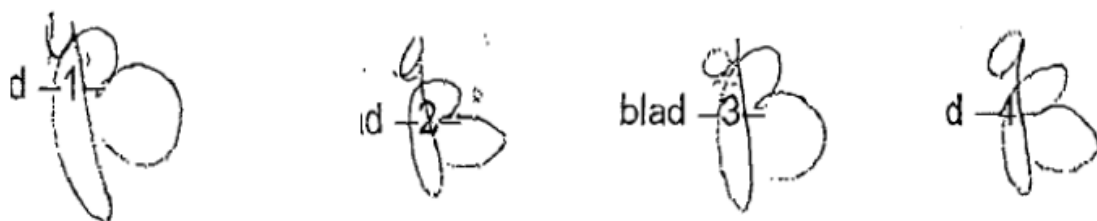
1. Inleiding

Wij ondergetekenden, drs. P.L. Zevenbergen en ing. J.R. ten Hove, hebben op verzoek van de heer en mevrouw Barbier, hierna te betitelen als de opdrachtgever, een forensisch schriftvergelijkend onderzoek verricht.

Van de inhoud van processtukken hebben de ondergetekenden geen kennis genomen. Door de wetenschappers Van Koppen en anderen is vanuit rechtspsychologisch perspectief om goede redenen bezwaar gemaakt tegen kennisneming van het procesdossier door de deskundige. Ook binnen de beroepsgroep wordt om dezelfde redenen kennisneming van processtukken ontraden.

2. Doel van het onderzoek

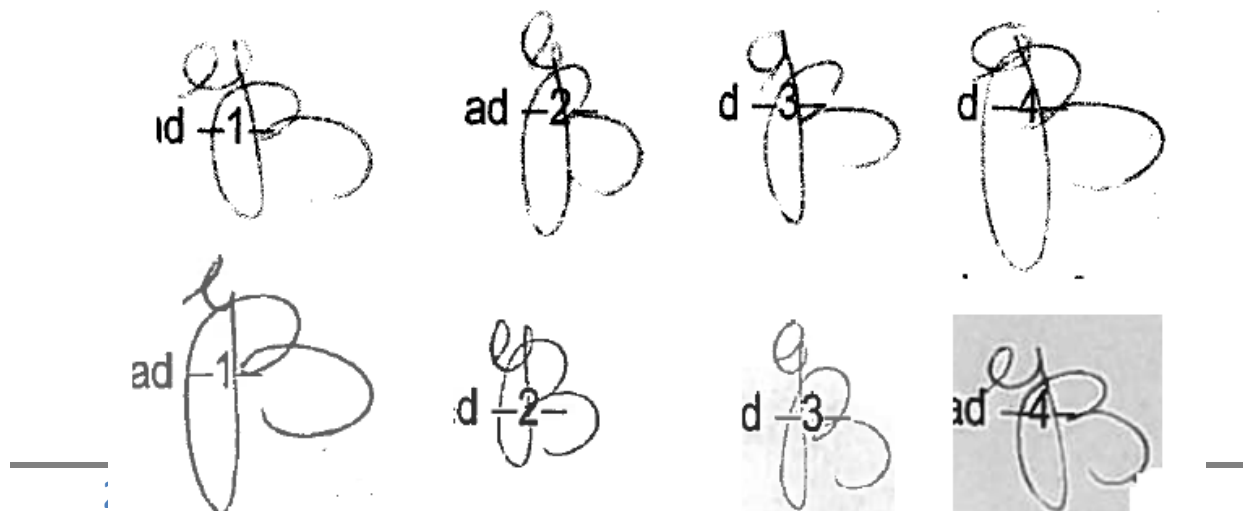
Op verzoek van de opdrachtgever is onderzocht of, en zo ja, in welke mate het aannemelijk is te achten, dat de hieronder afgebeelde parafen authentieke parafen zijn van degene wiens vergelijkingsmateriaal (in casu: mr. Braun) ter beschikking is gesteld.

3. Onderzoeksmateriaal

Het betwiste materiaal en het vergelijkingsmateriaal

Uit overwegingen van doelmatigheid worden de ter zake doende documenten, die in reproductievorm ter beschikking zijn gesteld, hier niet nader gespecificeerd. Er wordt verwezen naar de kopieën ervan (zie bijlage 1 tot met 5). De hieronder afgebeelde parafen zijn in de onderhavige casus ingebracht als vergelijkingsmateriaal.

4. Materiaaltoets

Het antwoord op de vraag of, en zo ja, in welke mate het onderzoeksmateriaal geschikt en bruikbaar is voor het gevraagde onderzoek, geschiedt op basis van kwalitatieve en kwantitatieve criteria. In de vakliteratuur heet dit 'materiaaltoetsing'.

Het betwiste materiaal kon niet in originele inktafzetting worden onderzocht, waardoor materiële beperkingen kleven aan de onderzoeksmogelijkheden. Desalniettemin bevat het betwiste materiaal in kwalitatief en kwantitatief opzicht voldoende schrijverspecifieke kenmerken om een schriftvergelijkend onderzoek ter beantwoording van de onderzoeksvraag mogelijk te maken.

Naar de gangbare opvattingen in vakliteratuur en beroepspraktijk vormt het vergelijkingsmateriaal een beperkt representatieve steekproef uit het totale parafenrepertoire van betrokkene. Deze (kwantitatieve) beperking is eerder formeel dan materieel van aard, gelet op de productiedatums behorend bij de parafen en de aard en hoedanigheid van het vergelijkingsmateriaal.

5. Toegepaste methodiek van onderzoek

Het onderzoek is verricht volgens de reguliere methoden en technieken van forensisch schriftonderzoek, zoals gepubliceerd in de algemene vakliteratuur en toegepast in de dagelijkse praktijk. Een beschrijving van de toegepaste methoden en technieken is te vinden op Internet: www.nederlandsforensischinstituut.nl/kenniscentrum/publicaties/vakbijlagen.

Binnen de toegepaste methoden en technieken is alleen dan sprake van een overeenkomst, indien voor alle facetten van een schriftkenmerk in litigieus materiaal visuele equivalenten bestaan in één of meerdere vergelijkingsproducties. Met visuele equivalenten worden bedoeld dié vormen in te onderzoeken materiaal, die op essentiële punten van het krommingsverloop of een andere eigenschap, visueel niet meer kunnen worden onderscheiden van het betreffende kenmerk in referentiemateriaal. Worden visuele equivalenten niet aangetroffen, dan draagt het betreffende kenmerk in ieder geval niet bij tot identificatie. Afhankelijk van de aard van de afwijking kan er sprake zijn van een (essentieel) schriftkundig verschil.

Waar het in het vergelijkingsproces in essentie om gaat, is het vaststellen, of schriftkenmerken in te onderzoeken materiaal al of niet binnen de bandbreedte vallen van de variatie daarvan, zoals die uit de spreiding van het vergelijkingsmateriaal kan worden geconstrueerd. Valt het onderzochte materiaal binnen die bandbreedte, dan is in principe sprake van een schrijversidentificatie. Valt het onderzochte materiaal daar buiten, dan kan over het algemeen geen of niet in voldoende mate een uitspraak worden gedaan omtrent een schrijversidentificatie.

6. Het feitelijk onderzoek (inleiding)

Het produceren van de eigen handtekening c.q. de eigen paraaf vindt plaats op basis van een subtiel samenspel tussen de hersenen en een aantal bewegingsfuncties. De complexiteit en de hoeveelheid van de aan de schrijfbeweging deelnemende fysiologische functionaliteiten, gekoppeld aan de steeds wisselende omstandigheden waaronder schrift tot stand komt, maakt het in principe onmogelijk dat vormen in het handschrift van één persoon, ook bij identieke tekst, congruent zijn. Schriftkenmerken zijn dus slechts relatief constant in hun verschijningsvorm en variëren binnen bepaalde grenzen, die van persoon tot persoon verschillen en in de vakliteratuur worden aangeduid als een (natuurlijke) variatiebreedte.

Het plaatsen van een handtekening of een paraaf is bij de meeste mensen een in hoge mate gepreprogrammeerde en geautomatiseerde schrijfbeweging, waarbij tijdens de uitvoeringsfase niet kan worden ingegrepen, zonder dat (ongewilde) nevenverschijnselen optreden in de vorm van onzekerheden en onderbrekingen in de schriftsporen en/of een in de vorm correcte, maar in de beweging verkeerde weergave van schriftelementen. Het maakt hierbij geen verschil of de handtekening of het schrift van een beperkte complexiteit is dan wel een hoog complex bewegingsverloop heeft.

De schrijfsnelheid, waarmee de verschillende bewegingssequenties veelal worden uitgevoerd, is zo hoog, dat visuele terugkoppeling geen wezenlijke invloed heeft op de verschijningsvorm van schriftkenmerken op microniveau, tenzij de schrijfsnelheid bewust wordt vertraagd en de min of meer automatisch verlopende schrijfbeweging een bewust visueel gestuurde actie wordt.

Dientengevolge concentreert het onderzoek bij handtekeningen en handschrift zich met name op kenmerken, die verband houden met de snelheid en de dynamiek van de schrijfbeweging. Uiteraard worden ook aspecten van de vormgeving in het onderzoek betrokken, maar aan de vorm alleen wordt minder gewicht toegekend, omdat deze als gevolg van steeds wisselende omstandigheden waaronder schrift tot stand komt, altijd een zekere variatiebreedte toont en ook bewust kan worden veranderd.

Bij het vergelijkingsproces mag dus niet *uitsluitend* naar visuele equivalenten in de vormgeving worden gezocht, maar moet de complete configuratie van alle kenmerken in hun onderlinge samenhang worden beoordeeld, afgezet tegen de natuurlijke variatiebreedte van een schrijver.

In het algemeen kunnen in een onderzoek van dit type de volgende stadia worden onderscheiden:

- Het te onderzoeken materiaal wordt volgens een gestandaardiseerde methode geanalyseerd, waarbij speciale aandacht uitgaat naar potentieel schrijverspecifieke kenmerken, die verondersteld mogen worden zich te onttrekken aan de bewuste manipulatie door de schrijver.
- Een zelfde benadering wordt toegepast bij het vergelijkingsmateriaal, waarna beide inventarisaties van kenmerken met een potentieel schrijveronderscheidend vermogen worden vergeleken op overeenkomsten en verschillen.

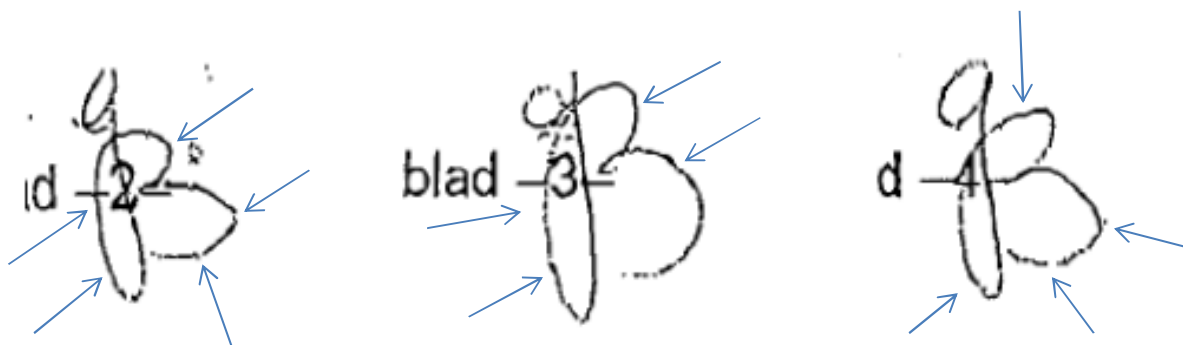
Aan de hand van de vastgestelde schriftkundige overeenkomsten en verschillen wordt steun gezocht voor de hypothese, dat de onderzochte handtekening een echte handtekening is van de producent van het vergelijkingsmateriaal (de *'echtheidshypothese'*). De contrahypothese (de *valsheids- of nabootsinghypothese*), dat de onderzochte paraaf afkomstig is van een ander dan de schrijver van het vergelijkingsmateriaal wordt eveneens getoetst. De mate waarin evidentie wordt gevonden, die één van de beide hypothesen uitsluit, bepaalt de waarde van de uiteindelijk te formuleren conclusie.

Het feitelijke schriftvergelijkingsproces is uitgevoerd met betrekking tot de volgende categorieën schriftkenmerken: algemene kenmerken en microkenmerken. Algemene kenmerken beschrijven het algehele schriftbeeld. Tot deze categorie behoren onder andere de schriftsoort, de schrijfdynamiek, de afmetingen, de horizontale en verticale proporties, de hellingshoek, de schrijfdruk, het verloop daarvan, de verbondenheidsgraad en dergelijke. Microkenmerken beschrijven de bewegingscoördinatie binnen de afzonderlijke onderdelen. Het krommingsverloop van het schriftspoor binnen bijvoorbeeld een letter representeert de coördinatie van de oorspronkelijke schrijfbeweging.

7. Bevindingen & conclusie

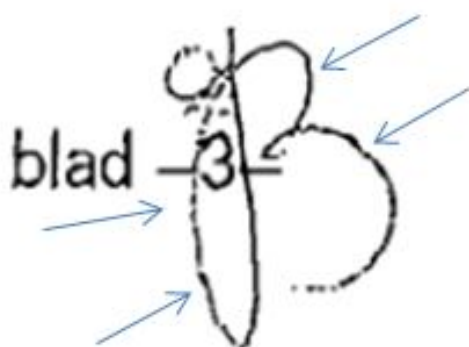
Bij de vergelijking op het niveau van de *algemene kenmerken* hebben wij vastgesteld, dat het verloop van de schrijfbeweging in de betwiste parafen (groten)deels overeenkomt met de schrijfbeweging, zoals die uit de spreiding van het vergelijkingsmateriaal kan worden geconstrueerd. Dit betekent dat de betwiste parafen in redelijke mate binnen de bandbreedte vallen van de variatie van het vergelijkingsmateriaal.

Echter in de schriftsporen van de betwiste parafen, met de nummers 2, 3 en 4 zijn kenmerken waar te nemen, die in vakliteratuur worden aangemerkt als *imitatiekenmerken* zoals onstrakke lijnvorming en 'hesitatingmarks'.

Afbeelding 1: De blauwe pijlen illustreren de imitatiekenmerken die aanwezig zijn in de betwiste parafen

Dergelijke kenmerken zijn niet aanwezig in het ter hand gestelde vergelijkingsmateriaal (zie afbeelding 2). Aan de aanwezigheid van imitatiekenmerken wordt in de beroepspraktijk een sterk discriminatoir karakter toegekend, waarmee wordt bedoeld, dat imitatiekenmerken een zwaarwegende indicatie vormen, die duiden op nabootsing.

Afbeelding 2: Betwiste paraaf

Afbeelding 3: Vergelijkingsparaaf

Met het blote oog kan worden vastgesteld dat er geen *imitatiekenmerken* aanwezig zijn in de vergelijkingsparaaf. De stelling dat de *imitatiekenmerken* mogelijk zijn ontstaan door het digitaliseringsproces (het converteren naar een pdf-bestand) is gelet hierop niet aannemelijk. Het ontbreken van *imitatiekenmerken* in het vergelijkingsmateriaal en de aanwezigheid van *imitatiekenmerken* in het betwiste materiaal geven significante steun aan de nabootsinghypothese.

Gelet op hetgeen wij hiervoor heb beschreven, overwegende de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van het betwiste materiaal enerzijds en van het vergelijkingsmateriaal anderzijds, gelet op zowel het aantal, de aard en de kwaliteit van (de combinatie van) de als essentieel te kwalificeren schriftkundige verschillen zonder schriftkundige overeenkomsten van enige betekenis, kan nu een conclusie worden getrokken.

8. Conclusie

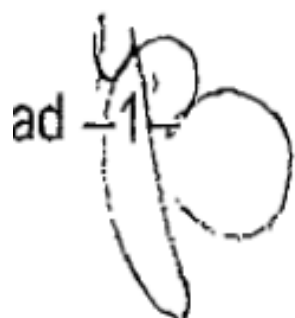
Op basis van het onderzoek, aan de hand van het ter beschikking gestelde materiaal, bestaat naar de mening van de ondergetekenden **significante steun** voor de opvatting, dat de parafen met de nummers 2, 3 en 4 **geen echte parafen** zijn van de betrokkene.

9. Aanbevelingen voor nader onderzoek

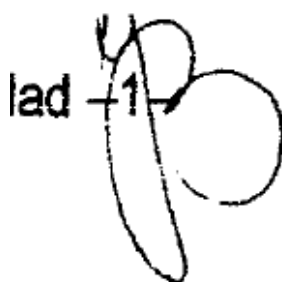
Om met de hoogste mate van zekerheid te kunnen oordelen over de authenticiteit van de betwiste parafen dienen de parafen in originele inktafzetting onderzocht te worden. Voorgaande houdt in dat de bijgevoegde documenten in originele vorm ter hand moeten worden gesteld. Aan de hand van deze originele documenten kan onder meer met behulp van de daartoe passende instrumenten de aanwezigheid van inkt in de schrijfliijnen van de betwiste parafen nader worden onderzocht en gereconstrueerd.

Daarnaast kan aan hand van de originele documenten onderzoek worden verricht naar de authenticiteit van de testamenten, die zijn bijgevoegd als bijlage 3 en 4. Nader onderzoek aan de originele testamenten zal inzicht bieden in authenticiteitsvragen aangaande mogelijke toepassing van “listige kunstgrepen”. Voorgaande is **noodzakelijk** gelet op de onderstaande bevinding:

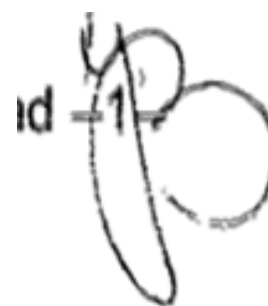
De schrifsporen behorend bij de paraaf op blad 1 van testament 3 zijn, na schaalvergroting, **volledig schriftdekkend** met de schrifsporen behorend bij de paraaf aanwezig op blad 1 van testament 4 (zie afbeelding 4).

Paraaf blz. 1 testament 3

Paraaf blz. 1 testament 4

Paraaf blz. 1 testament 3 & Paraaf blz. 1 testament 4 'superimposed' (digitaal op elkaar projecteren)

De stelling, dat schriftsporen van twee authentieke parafen dusdanig congruent zouden verlopen als gevolg van toeval, wordt vanuit de vakpraktijk, experimenteel onderzoek en theoretische modelvorming **niet** voor realistisch gehouden.

9. ondertekening (d.d. 13 oktober 2014)

Aldus opgemaakt naar waarheid en ondertekend,

Ing. J.R. ten Hove
Forensisch adviseur/analist

Drs. P.L. Zevenbergen
Forensisch schriftexpert